

УДК 37.032.5:378.046.2

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-4\(14\)-793-803](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-4(14)-793-803)

Нагорняк Світлана Василівна кандидат педагогічних наук, доцент, керівник освітньо-наукового центру «Хаб NotBox» Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, доцент кафедри педагогіки і освітнього менеджменту Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, тел.: (097) 2517457, <https://orcid.org/0000-0002-5311-3303>

Ставнича Наталя Олександрівна доктор філософії (PhD), методист освітньо-наукового центру «Хаб NotBox» Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, старший викладач кафедри фундаментальних і приватно-правових дисциплін Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, тел.: (098) 0587753, <https://orcid.org/0000-0002-3015-5834>

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Анотація. Стаття присвячена актуальній темі розвитку креативного мислення здобувачів вищої освіти в умовах освітнього простору педагогічного університету. Автори статті обґрунтовують важливість розвитку креативного мислення студентів для особистісного і професійного розвитку майбутніх вчителів, а також розглядають можливості його розвитку за допомогою інтерактивних технологій навчання. Зазначається, що основними проблемами в розвитку креативного мислення студентів є недостатня ефективність системи освіти, нестача доступу до якісних розвиваючих програм і платформ та недостатня мотивація викладачів до впровадження ефективних методик, що спонукають та розвивають креативність у студентів. Охарактеризовано взаємозв'язок творчої активності здобувачів вищої освіти та креативного мислення. А також описано шляхи поєднання інтерактивних технологій навчання з творчою та креативною активністю здобувачів вищої освіти. Розкрито поняття інноваційного, сучасного, творчого типу мислення та його поєднання з інтерактивними технологіями навчання з метою розвитку креативної компетенції. Обґрунтовано, що інтерактивні технології навчання є ефективним інструментом для розвитку креативної компетентності. Адже, тільки такий підхід дозволить створити освітнє середовище спроможне розвинути креативне мислення студентів. Всі вищеперераховані умови

дозволять залучити здобувачів вищої освіти до пізнання творчих явищ, розвитку креативного й критичного мислення, творчих здібностей та інших важливих компетентностей. У статті наведено приклади використання інтерактивних технологій навчання для розвитку креативної компетентності. Автори статті пропонують використовувати для цього такі технології, як освітні ігри, проблемне навчання, ситуативні завдання, проєкти, тощо. В статті описано можливість використання онлайн платформ для розвитку креативної компетентності, які пропонують різноманітні матеріали, що можна використовувати для вивчення різних напрямків освіти, включаючи педагогіку, психологію, історію, мистецтво, літературу, релігію, традиції, звичаї тощо. Наведено приклади практичної реалізації інтерактивних технологій навчання з метою розвитку креативної компетенції здобувачів вищої освіти.

Ключові слова: креативність, креативне мислення, креативна компетентність, творча активність, інтерактивні технології розвитку креативної компетентності, творчий тип мислення.

Nahorniak Svitlana Ph. D. in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Pedagogy and educational management of Vinnytsia Mykhailo Kotsyubynsky State Pedagogical University, Vinnytsia, tel.: (097) 2517457, <https://orcid.org/0000-0002-5311-3303>

Stavnycha Natalia Ph. D. in Pedagogy, methodist of educational and scientific center "Hub NotBox", senior teacher of the department of fundamental and private law disciplines of Vinnytsia Mykhailo Kotsyubynsky State Pedagogical University, Vinnytsia, tel.: (098)0587753, <https://orcid.org/0000-0002-3015-5834>

DEVELOPMENT OF CREATIVE THINKING OF HIGHER EDUCATION ACQUIRES IN THE CONDITIONS OF THE EDUCATIONAL SPACE PEDAGOGICAL UNIVERSITY

Annotation. The article is devoted to the topical topic of the development of creative thinking of students of higher education in the conditions of the educational space of a pedagogical university. The authors of the article substantiate the importance of the development of students' creative thinking for the personal and professional development of future teachers, and also consider the possibilities of its development with the help of interactive learning technologies. It is noted that the main problems in the development of students' creative thinking are insufficient efficiency of the education system, lack of access to quality development programs and platforms, and insufficient motivation of teachers to implement effective methods that encourage and develop creativity in students. The relationship between

the creative activity of higher education graduates and creative thinking is characterized. It also describes the ways of combining interactive learning technologies with the creative and creative activity of students of higher education. The concept of an innovative, modern, creative type of thinking and its combination with interactive learning technologies for the purpose of developing creative competence is revealed. It is substantiated that interactive learning technologies are an effective tool for the development of creative competence. After all, only such an approach will allow creating an educational environment capable of developing students' creative thinking. All of the above conditions will allow attracting higher education students to the knowledge of creative phenomena, the development of creative and critical thinking, creative abilities and other important competencies. The article provides examples of the use of interactive learning technologies for the development of creative competence. The authors of the article propose to use such technologies for this purpose as educational games, problem-based learning, situational tasks, projects, etc. The article describes the possibility of using online platforms for the development of creative competence, which offer a variety of materials that can be used to study various areas of education, including pedagogy, psychology, history, art, literature, religion, traditions, customs, etc. Examples of practical implementation of interactive learning technologies for the development of creative competence of higher education students are given.

Keywords: creativity, creative thinking, creative competence, creative activity, interactive technologies for the development of creative competence, creative type of thinking.

Постановка проблеми. Сучасна система освіти спрямована на підготовку фахівців, здатних вирішувати складні завдання, проявляти інноваційність і критично оцінювати ситуації. Особливо важливим є розвиток креативного мислення студентів педагогічних університетів, адже майбутні педагоги повинні не лише володіти знаннями, але й навчати дітей мислити творчо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливі аспекти формування та розвитку у здобувачів вищої освіти креативного мислення висвітлюються такими українськими ученими як Вовчаста Н., Байрамова О., Чорна Г. Характеристики креативності описані Івановою Н, Корольовою О. Взаємозв'язок між креативним мисленням студента та майбутнім успішним фахівцем з'ясовували Волкова С., Тулякова К., Мелешко І. Аналіз освітніх технологій для впровадження в освітній процес з метою розвитку креативного мислення студентів описаний Івановою О. Однак результати досліджень поки що не систематизовані і розроблені не в повному обсязі.

Мета статті – обґрунтування важливості розвитку креативного мислення студентів в умовах освітнього простору педагогічного університету

Виклад основного матеріалу. Бути креативною є рисою людини. Коли здобувачам дозволено бути інноваційними, вони почуваються більш заповненими та натхненними. Варто прагнути до освіти спрямованої на те, щоб допомогти студентам повністю розкрити свій потенціал, розвинути свої специфічні творчі здібності. Освітній простір має надавати студентам можливість бути як творчими, так і інноваційними. Саме з цієї точки зору розглядається роль університету в тому, щоб творче навчання було частиною навчальної програми та освітнього компоненту.

Важливо чітко розрізняти креативність (здатність продукувати оригінальні та цінні ідеї), інноваційність (застосування цих ідей для створення нових процесів, продуктів або рішень) та оригінальність (унікальність і новизна ідей або творінь). Хоча ці концепції взаємопов'язані, розуміння їхніх конкретних нюансів збагачує знаннями про їхню важливість в освітньому просторі та за його межами. У сучасному суспільстві, яке характеризується стрімким розвитком технологій, глобалізацією та постійними змінами на ринку праці, креативне мислення стало одним з ключових компетенцій, необхідних для успішної професійної діяльності. Особливо це актуально для майбутніх педагогів, які мають не лише володіти знаннями, але й вміти творчо підходити до вирішення педагогічних завдань, розвивати креативність у своїх здобувачів освіти. У цьому контексті розвиток креативного мислення студентів педагогічних університетів є важливим завданням сучасної вищої освіти [4, с. 72].

Що ж таке креативне мислення? Креативне мислення – це здатність знаходити нестандартні рішення, генерувати нові ідеї, мислити багатогранно й адаптивно. У контексті педагогічної освіти креативність стає основою для побудови ефективних методик навчання, створення інноваційних підходів до виховання та організації освітнього процесу. Креативність складається з таких компонентів, як унікальність (здатність генерувати багато ідей), гнучкість (здатність міняти підхід до вирішення проблем), оригінальність (здатність створювати унікальні ідеї) та організованість (здатність деталізувати та втілювати ідеї).

Освітній простір педагогічного університету створює унікальні можливості для розвитку креативності студентів. Він включає:

- інтерактивні методи навчання: інтеграція сучасних технологій, групова робота, дебати, мозкові штурми;
- мотиваційне середовище: підтримка інтересів студентів, заохочення до участі в наукових і творчих конкурсах;
- дослідницька діяльність: створення проєктів, написання наукових робіт, участь у конференціях;
- гнучкість викладання: акцент на індивідуальному підході, підтримка самостійного пошуку знань.

Розвиток креативного мислення потребує створення відповідних умов у освітньому просторі, які стимулювали б студентів до експериментування, дослідження та самореалізації. Педагогічний університет як освітній простір має унікальні можливості для формування креативності у майбутніх педагогів, оскільки саме тут поєднуються теоретичні знання, практичні навички та педагогічний досвід.

До основних умов розвитку креативного мислення в освітньому середовищі педагогічного університету можна віднести:

1. Використання інтерактивних методів, таких як мозковий штурм, case-study, проєктна діяльність, гейміфікація, дозволяє студентам активно включатися в освітній процес, розвиваючи при цьому креативні здібності. Ці методи сприяють формуванню умінь працювати в команді, знаходити нестандартні рішення та аналізувати різні точки зору [1, с. 87].

2. Міждисциплінарний підхід. Інтеграція знань з різних дисциплін допомагає студентам бачити зв'язки між різними галузями знань, що стимулює творче мислення. Наприклад, поєднання педагогіки, психології, мистецтва та технологій може сприяти розробці інноваційних педагогічних методів.

3. Створення креативного середовища. Освітній простір університету повинен бути організований таким чином, щоб стимулювати творчість. Це включає організацію творчих майстерень, лабораторій, просторів для дискусій та презентацій. Важливим є також доступ до сучасних технологій, які можуть бути використані для реалізації творчих ідей.

4. Підтримка ініціативи та самостійності. Студенти повинні мати можливість проявляти ініціативу, реалізовувати власні проєкти та експериментувати. Викладачі повинні виступати як ментори, коучі, які підтримують та направляють студентів, а не лише передають знання.

5. Рефлексія та оцінювання. Важливим елементом розвитку креативного мислення є рефлексія, яка дозволяє студентам аналізувати власний досвід, визначати сильні та слабкі сторони своєї творчої діяльності. Оцінювання також повинно бути орієнтоване на процес, а не лише на результат, що стимулює студентів до експериментування та ризику.

У педагогічних університетах можуть бути реалізовані різні програми та заходи, спрямовані на розвиток креативного мислення. Наприклад:

- Творчі лабораторії. Організація спеціальних курсів або модулів, де здобувачі вищої освіти можуть працювати над власними проєктами, використовуючи знання з різних дисциплін.

- Міжнародні програми та обміни. Участь у міжнародних програмах дозволяє студентам ознайомитися з іншими культурами, підходами до навчання та розширити свої творчі горизонти.

- Конкурси та фестивалі. Проведення конкурсів на кращий проєкт за спеціальністю, інноваційну методику навчання чи творчу роботу, що стимулює студентів до активного використання своїх креативних здібностей.

Для стимулювання креативності та творчості в студентів педагогічних університетів можна застосовувати в освітньому процесі проєктні технології, які сприяють засвоєнню знань і розвитку творчого підходу. Наприклад, студенти можуть розробити інтерактивні заняття (фрагменти занять), створити методичні посібники, робочі зошити або провести соціальні опитування чи дослідження. Тобто виходити за рамки стандартних підходів, наприклад, розробити освітній квест, створити педагогічну, психологічну, фінансову гру або зняти відеоурок. Цьому, неабияк, допоможе інтеграція знань з різних дисциплін і дозволить здобувачам мислити ширше й знаходити інноваційні рішення. Наприклад, поєднання знань із психології, педагогіки та цифрових технологій для створення ефективних навчальних платформ, а залучення студентів до роботи з інтерактивними додатками, платформами для віртуального навчання та створення мультимедійних проєктів дозволить стимулювати творчий підхід до майбутньої професійної діяльності. Використання мозкових штурмів та рольових ігор теж сприятимуть активізації мислення, розвитку навичок співпраці в команді та генерації нових ідей [2, с. 81].

Викладач при цьому відіграє ключову роль у формуванні творчої і креативної освітньої атмосфери. Його завдання:

- заохочувати студентів до експериментів;
- створювати простір для обговорення ідей;
- підтримувати самостійність у навчанні;
- надавати конструктивний зворотний зв'язок.

При цьому, стає очевидним, що розвиток креативного мислення дозволяє майбутнім учителям знаходити інноваційні способи організації уроків; мотивувати учнів до навчання; розробляти унікальні методики роботи з різними групами дітей; вирішувати складні педагогічні завдання.

Освітній простір педагогічного університету має всі умови для розвитку креативного мислення. Використання сучасних методик, інтерактивних технологій і проєктного підходу дозволяє майбутнім педагогам стати не лише кваліфікованими фахівцями, а й творчими лідерами, здатними впроваджувати нові ідеї в освіту.

Освітній процес не завжди буває легким. Як зробити навчання більш цікавим і ефективним? Які методи мотивації сприятимуть кращим результатам? Давай розглянемо це докладніше і розпочнемо з мотивації. Мотивація – це стимул, який спонукає людину до дій. Вона буває зовнішньою (наприклад, заохочення у вигляді оцінок чи похвали) та внутрішньою (інтерес до предмета, прагнення досягти мети). Розуміння природи мотивації – ключ

до її підвищення. Щоб зробити навчання захопливим, мотивуючим і креативним пропонуємо наступні кейси:

1. Реальні приклади та практичні завдання.

Пов'язуючи навчання з реальними життєвими ситуаціями, можна зробити його більш цікавим. Наприклад, на уроці математики можна запропонувати учням розрахувати витрати на подорож, включаючи транспорт, проживання та харчування. Це не лише допоможе опанувати математичні навички, але й розвине фінансову грамотність.

2. Інтерактивність у навчанні.

Ігри, групові завдання та інтерактивні платформи роблять уроки динамічними. Використання сервісів на кшталт Kahoot або Quizlet сприяє підвищенню залученості учнів і дозволяє вчителям швидко оцінити рівень знань.

3. Індивідуальний підхід.

Кожен здобувач має свої сильні сторони й темп засвоєння матеріалу. Надання можливості вибору тем для проєктів або творчих завдань на основі інтересів студентів сприятиме розкриттю їхнього потенціалу.

4. Сучасні технології.

Інтерактивні додатки, віртуальні екскурсії чи відеоуроки урізноманітнюють освітній процес, роблячи його більш доступним і цікавим.

5. Позитивний зворотний зв'язок.

Похвала й підтримка допомагають здобувачам освіти відчувати впевненість у своїх силах. Навіть незначні досягнення варто відзначати, акцентуючи увагу на прогресі, а не на помилках [4, с. 72].

6. Розвиток критичного мислення.

Завдання, які стимулюють думати нестандартно, допомагають студентам краще зрозуміти матеріал. Наприклад, обговорення запитань типу «Що, якби?» дозволяє знайти нові рішення.

7. Проєкти та робота в командах.

Групова діяльність розвиває комунікаційні навички, сприяє глибокому розумінню предмета й формує почуття відповідальності за власну частину виконаної роботи.

8. Залучення до планування навчання.

Даючи студентам можливість брати участь у виборі способів навчання, тем занять чи завдань, можна зробити процес більш персоналізованим і мотивуючим.

Переконані, що залучення здобувачів вищої освіти до наукової творчості теж стимулює розвиток креативного мислення. Адже, наукова творчість – процес генерування ідей. Здатність генерувати ідеї – одна з найцінніших якостей дослідників. Народження ідей – частина механізму пізнання. У процесі наукового дослідження відбувається накопичення ідей. Ідеї осмис-

люються, оцінюються відповідно до вирішуваного завдання і цьому активно допомагають уява та фантазія. Коли кількість ідей досягає критичного значення, то до пошуку і оцінки варіантів розв'язання проблеми долучається інтуїція. Далі, завдяки аналізу ідеї об'єднуються і синтезуються в нову інтегральну ідею. Нова ідея, як паросток на благодатному ґрунті, дуже швидко сходить, росте і трансформується у розв'язання наукової проблеми за допомогою креативного мислення [5, с. 144].

Розвинути в собі креативність можна за допомогою кількох простих порад:

1. Спостерігати за навколишнім світом і знаходити натхнення у найменших деталях.
2. Експериментувати та не боятися ризикувати. Іноді найцікавіші ідеї народжуються у результаті неочікуваних спроб.
3. Займатися творчістю на щоденній основі, щоб зміцнити своє творче мислення.
4. Читати книги, дивитися фільми та відвідувати виставки, щоб поповнити свій репертуар знань і натхнення.
5. Обговорювати свої ідеї з іншими креативними та творчими людьми й брати участь у колективних проєктах для обміну досвідом і новими ідеями.

Ці поради допоможуть розвинути свою креативність та знайти унікальні способи вираження свого творчого потенціалу.

При цьому не забувати, що креативність, організованість і ефективність взаємопов'язані. Життя може бути добре організованим, але нецікавим, без креативу. Можна завжди і всюди класти речі на свої місця, а все, що потрібно виконати детально розписувати в записнику, однак не бути при цьому ефективним, тому що більше уваги звертається на те, який вигляд має порядок речей, а не на те, навіщо вони потрібні. І навпаки, можна придумувати чудові ідеї, які залишаються мріями через безлад у справах [1, с. 87].

Ефективне використання часу й високий рівень завантаженості – аж ніяк не синоніми. Ефективне використання часу передбачає, що все, що не потребує креативу, переведено в порядок, який вивільняє час на креатив. То ж креативність є множником в формулі ефективності:

Ефективність = Креативність * Порядок.

У вивченні взаємозалежності окреслених питань можна запропонувати проходження тестів: «Чи креативний я?», «Чи схильний я до порядку?». До прикладу розглянемо такий тест в таблиці 1.

Таблиця 1.

Тест «Чи креативний я?»

1. Якщо ви потребуєте розв'язати проблему, яка перша думка приходить до вас?	а) Подумати про те, як це зазвичай роблять інші. б) Звернутися до книг або документації, щоб знайти відповідь. в) Придумати новий інноваційний спосіб вирішення проблеми.
2. Як часто ви додаєте новий рух або елемент до своєї творчості (наприклад, малювання, писання, музика тощо)?	а) Рідко або ніколи. б) Час від часу. в) Щодня або майже щодня.
3. Як ви реагуєте на несподівані ситуації чи проблеми?	а) Панікую і не можу придумати вирішення. б) Шукаю допомогу у інших людей. в) Придумую нестандартний підхід для вирішення проблеми та втілюю в життя.
4. Як ви дивитесь на власну творчу роботу?	а) Зазвичай відчуваю критику і невпевненість у своїх здібностях. б) Бачу її як лише хобі чи забаву. в) Вважаю, що моя творчість – це спосіб демонстрації себе і своїх унікальних здібностей.
5. Як ви ставитесь до нових ідей чи концепцій?	а) Намагаюся уникнути змін та відчуваю страх перед новим. б) Відкритий до нових ідей, але не завжди впевнений у їх виконанні. в) Нові ідеї сприймаю з ентузіазмом і готовий пробувати все нове.
Якщо відповідей «в» 4 і більше – ви креативні та відкриті до всього нового.	

Ще один приклад дослідження ефективного використання часу й високий рівень завантаженості наведено в таблиці 2.

Таблиця 2.

Тест «Чи схильний я до порядку?»

1. Чи любите Ви, коли Ваше робоче місце або кімната завжди впорядковані?	
2. Чи плануєте Ви свій день заздалегідь, щоб тримати все під контролем?	
3. Чи гостро Ви реагуєте на попередження або плани, які не відповідають Вашому розкладу?	
4. Чи завжди присутній з Вами записник з повсякденним розкладом?	
5. Чи прагнете Ви до організованого та структурованого життя?	
6. Чи дратує Вас ситуація, коли все змішалось і ви не можете упорядкувати це?	
7. Чи дратуєтесь Ви, коли хтось порушує вашу систему порядку?	
Якщо у Вас 6 і більше так – Ви фанат порядку.	

Важливо зосередитись на тому, що креативність в освітньому процесі – це не просто модне слово, а певний виклик сучасності. Креативність допомагає

мислити нестандартно, знаходити нові рішення та адаптуватися до мінливого світу. Ось кілька кроків, з яких може розпочати педагог:

1. Створити сприятливе середовище, де панує атмосфера довіри та підтримки, де здобувачі відчують, що їхні ідеї цінуються, а простір відкритий до експериментів, творчості, уяви, використання різних ресурсів і, навіть, помилок.

2. Застосовувати проєктні завдання, що вимагають творчого підходу та самостійного пошуку рішень; використовувати ігри та головоломки, щоб розвивати логічне та творче мислення; організовувати сесії мозкового штурму та використовувати методи сторітелінгу.

3. Розвивати вміння аналізувати інформацію, оцінювати її достовірність та робити власні висновки, заохочувати ставити запитання, шукати альтернативні точки зору, розв'язувати проблеми, використовуючи творчий підхід.

4. Заохочувати самовираження через малювання, письмо, музику, театр, презентацію та захист своїх ідей та творчих проєктів.

5. Використовувати цифрові інструменти для створення проєктів, презентацій, відео, використовувати онлайн-ресурси для пошуку інформації, навчання та спілкування, використовувати віртуальну реальність для створення інтерактивного навчального середовища [3, с. 154].

Розвиток креативності – це процес, який вимагає часу та зусиль. Адже, кожен учень має свій власний творчий потенціал, який потрібно розкрити.

Креативність – це не тільки про мистецтво, але й про вміння знаходити нові рішення в будь-якій сфері життя. Головне – створити атмосферу, в якій здобувачі відчуватимуть себе вільними та натхненними.

Висновки. Розвиток креативного мислення студентів педагогічного університету є важливим елементом підготовки сучасних педагогів, які здатні ефективно працювати в умовах постійних змін та викликів. Для цього необхідно створювати відповідний освітній простір, який включає інтерактивні методи навчання, міждисциплінарний підхід, підтримку ініціативи та рефлексію. Тільки в таких умовах майбутні педагоги зможуть розвинути свої творчі здібності та стати новаторами у своїй галузі. Використання інтерактивних технологій навчання в освітньому процесі сприяє формуванню розвитку креативного мислення здобувачів вищої освіти, оскільки сприяють активному залученню здобувачів освіти до пізнання інноваційних підходів, які сприяють розвитку критичного мислення, творчих здібностей, толерантності, здатності до продуктивного спілкування. Для формування креативного мислення можна застосовувати різноманітні інтерактивні технології. Використання інтерактивних технологій навчання для розвитку креативної компетентності є актуальним в умовах повномасштабної війни в Україні та дистанційного навчання чи змішаного навчання. Реалізація цих принципів

допомагає зробити навчання цікавим і надихає здобувачів на нові досягнення. Це не лише про передачу знань, а й про створення атмосфери довіри, захоплення й активного пізнання.

Література:

1. Вовчаста, Н. Розвиток навичок креативного мислення у здобувачів вищої освіти [Електронний ресурс] / Вовчаста, Н., Байрамова, О., & Чорна, Г. Український Педагогічний журнал. 2022. (1), 87–97 - Режим доступу: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-1-87-97>
2. Іванова Н. Ю. Розвиток креативного мислення студентів / Іванова Н. Ю., Корольова О. О. // Сучасні досягнення в науці та освіті : збірка праць XVIII Міжнародної наукової конференції, 13-20 вересня 2023 р., Нетанія (Ізраїль) / [редкол.: Горошко А. В. та ін.] ; Хмельницький національний університет [та ін.]. - Хмельницький : ХНУ, 2023. - С. 81-85.
3. Волкова С.Г. Критичне та креативне мислення як рушійна сила для створення майбутнього успішного спеціаліста [Електронний ресурс] / Волкова С.Г., Тулякова К.Р., Мелешко І.В. Інноваційна педагогіка. 2023. Вип. 56. Т. 1. С. 154–156. - Режим доступу: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/56/part_1/32.pdf
4. Іванова, О. А. Реалізація освітніх технологій у процесі розвитку креативного мислення / О.А. Іванова // Наукові записки. Серія: Проблеми природничо-математичної, технологічної та професійної освіти, (2), 72-82.
5. Стратегії дослідницького пошуку: навчальний посібник / Н. І. Поліхун, І. А. Сліпухіна, К. Г. Постова, Л. В. Горбань; за заг. ред. М. С. Гальченка. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2021. – 144 с.

References:

1. Vovchasta, N., Bairamova, O., & Chorna, H. (2022). *Rozvytok navychok kreatyvnoho myslennia u zdobuvachiv vyshchoi osvity [Development of creative thinking skills in higher education students]*. Ukrainian Pedagogical Journal, 1, 87–97. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-1-87-97> [in Ukrainian].
2. Ivanova, N. Yu., & Korolova, O. O. (2023). *Rozvytok kreatyvnoho myslennia studentiv [Development of students' creative thinking]*. In A. V. Horoshko (Ed.), *Suchasni dosiahnennia v nautsi ta osviti: Zbirka prats XVIII Mizhnarodnoi naukovoї konferentsii, 13–20 veresnia 2023 r., Netaniia (Izraїl)* (pp. 81–85). Khmelnytskyi: Khmelnytskyi National University [in Ukrainian].
3. Volkova, S. H., Tuliakova, K. R., & Meleshko, I. V. (2023). *Krytychne ta kreatyvne myslennia yak rushiina syła dlia stvorennia maibutnoho uspishnoho spetsialista [Critical and creative thinking as a driving force for forming a successful future specialist]*. Innovatsiina Pedahohika, 56(1), 154–156. http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/56/part_1/32.pdf [in Ukrainian].
4. Ivanova, O. A. (n.d.). *Realizatsiia osvitnikh tekhnolohii u protsesi rozvytku kreatyvnoho myslennia [Implementation of educational technologies in the process of creative thinking development]*. Naukovi Zapisky. Serii: Problemy pryrodnycho-matematychnoi, tekhnolohichnoi ta profesiinoi osvity, 2, 72–82 [in Ukrainian].
5. Polikhun, N. I., Slipukhina, I. A., Postova, K. H., & Horban, L. V. (2021). *Strategii doslidnytskoho poshuku: Navchalnyi posibnyk [Research search strategies: Textbook]* (M. S. Halchenko, Ed.). Kyiv: Instytut obdarovanoi dytyny NAPN Ukrainy [in Ukrainian].